

In memoriam

Marijan Rastić
(1934. – 2015.)

Sve arhiviste i širu kulturnu zajednicu diljem Hrvatske rastužila je vijest da nas je napustio kolega Marijan Rastić. Nas, djelatnike Državnog arhiva u Zagrebu posebno je pogodila vijest o smrti našeg dragog kolege, ravnatelja, a prije svega čovjeka i prijatelja. Imao sam čast i zadovoljstvo duži niz godina surađivati s kolegom Marijanom. Od njega sam naučio temelje na kojima počiva arhivska djelatnost i koji je smisao očuvanja pisane baštine.

Svima u Arhivu bio je primjer stručnjaka kakvi bismo i sami htjeli biti. Bio je ozbiljan kad smo radili, uvijek je govorio da zadatke treba planirati i na vrijeme izvršavati. Neobavezno se družeći s kolegom Marijanom, mogla se prepoznati i druga strana njegova karaktera koja mi se još više svidjela: bio je duhovit, nasmijan i uvijek spreman na šalu, bio je pravi zagrebački dečko. Sjećam se prvih tekstova koje sam dostavljao kolegi Marijanu, a on mi ih je vraćao i stalno upućivao na bolja rješenja. Tada sam se ljutio, a danas mogu reći: „Hvala, Marijane, nećemo te zaboraviti.“

Marijan Rastić rođen je 5. srpnja 1934. u Zagrebu od oca Petra i majke Elizabete, rođ. Tolar.

Osnovnu i srednju školu završio je u Zagrebu. Diplomirao je 14. srpnja 1958. IV. povijesnu grupu Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Zvanje arhivista stekao je 6. svibnja 1961., a zvanje arhivskog savjetnika 2. srpnja 1981. godine.

Nakon toga zaposlio se u Gradskom komitetu SKH, gdje je radio kao arhivist na sređivanju gradiva (1958.-1962.). Od 1962. do 1965. radio je u Institutu za historiju radničkog pokreta kao rukovodilac Odsjeka za dokumentaciju i infor-

macije Arhiva Instituta. Nakon toga bio je rukovodilac analitičkog odsjeka Arhiva, a od 1. siječnja 1968. do 15. svibnja 1972. obavljao je dužnost načelnika Arhiva. Potom je prešao u Historijski arhiv u Zagrebu, danas Državni arhiv u Zagrebu, na mjesto direktora/ravnatelja sve do odlaska u mirovinu 30. prosinca 1998. godine.

Punih 26 godina uspješno je obavljao dužnost ravnatelja Arhiva, ali nije zaboravio svoj stručni rad na dobrobit naše arhivske djelatnosti.

Kolega Marijan Rastić bio je član upravnih odbora, tajnik, potpredsjednik i predsjednik raznih komisija i sekcija, član redakcija, član Hrvatskog arhivističkog društva (prije: Društvo arhivskih radnika Hrvatske), Hrvatskog arhivskog vijeća (prije: Arhivski savjet Hrvatske). Također bio je član Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu. Bio je glavni urednik Biblioteke izvora za povijest NOR-a Instituta za historiju radničkog pokreta i član Znanstvenog vijeća Instituta, član Savjeta Arhivskog vjesnika i niz drugih manje važnih funkcija.

Stručni radovi koje je objavio Marijan Rastić nezaobilazni su dio hrvatske arhivske teorije. Kolega Marijan bavio se svim segmentima arhivske službe, posebice arhivskim zakonodavstvom i izobrazbom mladih arhivista. Sudjelovao je u izradi standarda i normativa u arhivskoj službi Hrvatske, izradio je 22 jedinice za Enciklopediju Jugoslavije, prigodne članke za Tjedan arhiva, scenarije za postave mnogih izložbi, brojne recenzije i prikaze. Održavao je predavanja i bio je dugogodišnji član i predsjednik Ispitne komisije za polaganje stručnih ispita u arhivskoj struci.

Najznačajnije djelo kolege Marijana Rastića je knjiga Arhivi i arhivsko gradivo, Zbirka pravnih propisa 1828.-1997.

28. svibnja 1996. predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman odlikovao je Marijana Rastića Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića.

Koliko je zaslužan za razvoj arhivske službe u Republici Hrvatskoj, svjedoči pismo koje je upućeno od strane ministra kulture prilikom odlaska kolege Marijana Rastića u mirovinu. Donosim samo dijelove pisma:

„Poštovani gospodine Rastiću,

nije mi danas bilo jednostavno ni kao čovjeku ni kao ministru kulture potpisati akt o Vašem razrješenju na dužnost ravnatelja Državnog arhiva u Zagrebu, iako ga potpisujem na Vaš osobni zahtjev, a zbog Vašeg odlaska u zasluženu mirovinu.

Državni arhiv u Zagrebu, eminentna institucija hrvatske metropole s dugom tradicijom i ugledom teško je zamisliva bez Marijana Rastića na čelu. Vaš uporni rad trajno je ugrađen ne samo u djelokrug zagrebačkog Arhiva već i u cjelokupnu arhivsku službu u Hrvatskoj.“

Na kraju se moram zahvaliti u ime svih djelatnika zagrebačkog Arhiva obitelji Marijana Rastića, supruzi Borislavi te sinovima Marijanu i Mislavu na nesebičnom davanju svoga supruga i oca arhivskoj djelatnosti Republike Hrvatske.

Dragi naš kolega i prijatelju Marijane, draga obitelji, mi arhivisti zagrebačkog Arhiva ponosni smo što smo te poznavali i na sve što si učinio za ovaj Arhiv. Neka ti je vječna slava!

Izbor iz bogate bibliografije Marijana Rastića:

1. Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske i narodno-oslobodilački odbori u Hrvatskoj. *Arhivist* (Beograd). 2(1970).
2. Pregled sistema narodne vlasti u Hrvatskoj 1941-1943. *Putovi revolucije* (Zagreb). 1-2(1963).
3. Izbor iz arhivske građe Komunističke partije Jugoslavije i KP Hrvatske za povijest 1941. godine u Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 14(1971), 7-33.
4. *Ilustrirana povijest narodnooslobodilačke borbe u Jugoslaviji 1941-1945*. Zagreb: Stvarnost, 1973. [U suautorstvu s Srećkom Ljubljanovićem]
5. Reader for archives and records center buildings. Edited by Victor Gondos Jr. (Washington 1970. Committee on archival buildings and equipment. The Society of American Archivists). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 19-20(1977), 343-349.
6. Godišnja Skupština Saveza društava arhivskih radnika Hrvatske (SDARH) (Stubičke Toplice, 6-7. 12. 1979. godine). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 21-22(1979), 451-456.
7. Pregled stanja i osnovnih problema arhivske službe u SR Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 24(1981), 85-101. [U suautorstvu s Petrom Strčićem.]
8. Osnove projekcija razvoja arhivske djelatnosti Socijalističke Republike Hrvatske. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 26(1983), 141-155. [U suautorstvu s Petrom Strčićem.]
9. Arhivska građna organizacija i rukovodstva KPH/SKH u Historijskom arhivu u Zagrebu. *Časopis za suvremenu povijest* (Zagreb). 3(1983), 49-60.
10. Pregled arhivskih fondova i zbirke Historijskog arhiva Zagreb. *Arhivski fondovi i zbirke u arhivima i arhivskim odjelima u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj*. Zagreb : Savez arhivskih radnika Jugoslavije, 1984. [u suautorstvu s Dubravkom Čengić]
11. Upravljanje manjim komunalnim i regionalnim arhivima. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 27(1984), 107-112.
12. Preuzimanje građe u arhivsku ustanovu. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 29(1986), 37-56.
13. Bernard Stulli i arhivsko zakonodavstvo. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 30(1987), 23-29.
14. Dosadašnja nastojanja na razgraničenju arhivske građe između arhiva i njima srodnih institucija. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 33(1989), 77-85. [U suautorstvu s Durom Zatezalo.]

15. *Arhivska građa o razvoju športa u Zagrebu nastala u razdoblju 1981. – 1941. koja se čuva u Historijskom arhivu u Zagrebu.* PŠ. 23. Zagreb, 1989.
16. *Uprava grada Zagreba i njezin arhiv. Edicija za savjetovanje Društva arhivskih radnika u Tuheljskim Toplicama.* Zagreb, 1989.
17. Arhivska terminologija. *Arhivistika za djelatnike u pismohranama.* Zagreb : Arhiv Hrvatske, 1992. 9-11 [u suautorstvu s Paver, J., Eržišnik, D.]
18. Arhivsko zakonodavstvo. *Arhivistika za djelatnike u pismohranama.* Zagreb : Arhiv Hrvatske, 1992. 12-20
19. Arhivski prostor i oprema. *Arhivistika za djelatnike u pismohranama.* Zagreb : Arhiv Hrvatske, 1992. 50-52
20. Predaje arhivske građe arhivima. *Arhivistika za djelatnike u pismohranama.* Zagreb : Arhiv Hrvatske, 1992. 66-70
21. Orijentacijska lista registraturne građe za općinske/gradske organe uprave. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 36(1993), 23-58. [U suautorstvu s Darkom Rubčićem.]
22. Nacionalni arhivski sustav. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 37(1994), 63-68.
23. Razvitak temeljnih načela izlučivanja u Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 38(1995), 23-55.
24. Provedbeni propisi i izrada obavijesnih pomagala. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 39(1996), 7-19.
25. Rasprave i članci. Povijesni arhiv Zagreb. Opatička 29. Zagreb.
26. Oblici izobrazbe arhivista u Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 40(1997), 43-55.
27. *Arhivi i arhivsko gradivo : zbirka pravnih propisa 1828-1997.* Rastić, Marijan [gl. urednik], 1998.

Darko Rubčić